

Kontrollutvalget i Måsøy kommune

Møte nr. 2/2017
9. november 2017

Arkivkode
4/1 08
Journalnr.
2017/18063-2

S A K S F R E M L E G G

SAK 13/17 OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGS- REVISJON «BEREGNING AV SELVKOST PÅ VAR- OMRÅDET»

Saksbehandler: Aslak Anders Gaup

Saksdokumenter:

1. Oppfølgingsbrev fra revisjonen (VEFIK IKS) til Måsøy kommune, datert 25.4.2017
2. Svarbrev fra Måsøy kommune til revisjonen, datert 19.7.2017

Bakgrunn

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS gjennomførte i 2016 forvaltningsrevisjonsprosjektet «Beregning av selvkost på VAR-området i Måsøy kommune. Dette med bakgrunn i Måsøy kommunes *Plan for forvaltningsrevisjon 2013-2016*, vedtatt av kommunestyret i Måsøy den 31. januar 2013 (sak 7/13).

Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak i sak 7/13 vedtok kontrollutvalget i sak 7/15 oppstart av prosjektet «*Beregning av selvkost på VAR-området*».

Formål

Formålet med prosjektet var å undersøke hvorvidt Måsøy kommune har etablert et tilfredsstillende system for beregning av selvkost på vann-, avløp- og renovasjonsområdet

Undersøkelsens problemstillinger, funn og konklusjoner

(utklipp fra oppfølgingsbrev)

Den overordnede problemstillingen i undersøkelsen var hvorvidt Måsøy kommune har et tilfredsstillende system for beregning av selvkost på vann-, avløps- og renovasjonsområdet. Revisjonens undersøkelse viste at kommunen i all hovedsak har et system for beregning av selvkost som kan betegnes som tilfredsstillende. Imidlertid forelå det forbedringspotensial på enkelte områder. Bakgrunnen for revisjonens vurderinger var som følger:

Selvkostkalkyler

Revisjonens undersøkelser viser at Måsøy kommune, ved hjelp av eksterne, utarbeider forkalkyler for selvkost, i tråd med krav i forskrift og departementets retningslinjer. Imidlertid er det ikke praksis for at dette legges fram for kommunestyret i forbindelse med rulleringen av økonomiplan. Kommunestyret blir kun forelagt forslaget til gebyrregulativ for VAR-området, der gebyrene baserer seg på forkalkylene. Revisjonen vurderer det ikke slik at dette er i strid med regelverket, men vil likevel påpeke at praksisen ikke er i tråd med forskriftens anbefaling.

Revisjonens undersøkelser viser videre at Måsøy kommune utarbeider etterkalkyler i tråd med retningslinjene. Det anses videre som god kommunal regnskapsskikk å opplyse om resultatet av gebyrfinansierte tjenester i note til kommunens årsregnskap. Noten til kommunens årsregnskap inneholder selvkostregnskap som viser de totale kostnadene og inntektene for VAR-området i regnskapsåret, hvilket er i tråd med kravet.

Gebyrgrunnlaget

For å oppnå fullstendig fakturering av gebyrer for VAR-tjenestene, må kommunen ha rutiner som sikrer at alle relevante grunnlagsdata vedrørende den enkelte eiendom og tjenestemottaker blir korrekt registrert i kommunens system. Revisjonen vil i den forbindelse bemerke at kommunen bør innhente informasjon som benyttes som grunnlagsdata for fakturering fra sikre og pålitelige kilder. Dette for å sikre at alle tjenestemottakere blir registrert og at registreringen skjer med korrekte data.

Revisjonen har vurdert det slik at Måsøy kommune har tatt inn i selvkostregnskapet/etterkalkylen de direkte og indirekte kostnadene til drift, vedlikehold og kapital som kan henføres til produksjon og levering av vann-, avløps- og renovasjonstjenestene. Kostnadene er beregnet i tråd med gjeldende retningslinjer.

Revisjonens undersøkelser viser videre at avskrivningsperiodene som er lagt til grunn i kommunens anleggsregister er i tråd med forskriftens bestemmelse, og at kommunen beregner kalkulatoriske renter og avskrivninger for alle anleggsinvesteringene som framgår av anleggsregisteret.

Fra og med 2013 har kommunen kalkulert renteinntekter på selvkostfond og rentekostnader på fremførbart underskudd i tråd med retningslinjene.

Behandling av over- og underskudd

Revisjonens undersøkelser viser overskudd for avløpstjenesten i hele femårsperioden som undersøkelsen omfatter, hvilket antyder at gebyrene har vært høyere enn de faktiske kostnadene. For vannforsyning har det variert mellom over- og underskudd i perioden. Revisjonen kan imidlertid ikke se at det er sammenheng mellom over-/underskudd og reduksjoner/økninger i gebyrene. Det er videre lovfestet at kommunen skal fastsette gebyrer til dekning av kostnader forbundet med avfallssektoren, herunder innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling, etterkontroll m.v. Revisjonens gjennomgang av selvkostregnskap og årsgebyrer viser relativt store underskudd i fire av fem undersøkelsesår. Kommunen har økt årsgebyrene for tjenesten i perioden, men regnskapet har likevel vist underskudd i påfølgende år. Unntaket er 2014, der vi ser et overskudd. Revisjonen vil i denne sammenheng bemerke at kommunens kostnader¹ til avfallshåndtering *fullt ut* skal dekkes inn gjennom gebyrer som belastes mottakerne av tjenesten, jf. forurensningsloven § 34. Revisjonen vurderer Måsøy kommunes akkumulerte underskudd for renovasjonsområdet som brudd på denne bestemmelsen.

Selvkostfondenes funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader slik at gebyrene kan holdes stabile.² Revisjonens undersøkelser viser at Måsøy kommune ikke har hatt selvkostfond for noen av selvkosttjenestene i 2010, 2011 og 2012. I dette ligger det at kommunen ikke har avsatt overskuddet for selvkosttjenestene til fond for disse tre årene, og følgelig at underdekning på tjenestene ikke er inndekket av fond. Dette er i strid med departementets retningslinjer for kommunale betalingstjenester.

Revisjonens undersøkelser viser videre at kommunen fra og med 2013 vekselvis har avsatt til og brukt av selvkostfond. Revisjonen vurderer det slik at kommunen fra 2013 har behandlet over- og underskudd på VAR-området i tråd med retningslinjene.³

Kontrollutvalgets behandling av rapporten

Rapporten ble behandlet i kontrollutvalget den 27. april 2016 (sak 07/2016), og det ble fattet følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget viser til rapporten «Beregning av selvkost på VAR-området» utarbeidet av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Kontrollutvalget tar opplysningene og konklusjonen i rapporten til orientering og slutter seg til anbefalingene som gis i den.*
2. *Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med følgende innstilling:*

Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsrapporten «Beregning av selvkost på VAR-området» til etterretning, og slutter seg til rapportens anbefalinger. Kommunestyret ber rådmannen sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger, herunder:

- *Å innhente informasjon som benyttes som grunnlagsdata for fakturering fra sikre og pålitelige kilder, slik at alle tjenestemottakere blir registrert og at registreringen skjer med korrekte data.*
- *Å holde framføringen av over-/underskudd på selvkosttjenestene innenfor et perspektiv på 3-5 år.*

Kommunestyrets behandling av rapporten

Rapporten ble behandlet i kommunestyret den 16. juni 2016 (sak 29/16) og det ble fattet følgende vedtak:

«Kommunestyret tar opplysningene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsrapporten «Beregning av selvkost på VAR-området» til etterretning, og slutter seg til rapportens anbefalinger. Kommunestyret ber rådmannen sørge for oppfølging av rapportens anbefalinger, herunder:

- *Å innhente informasjon som benyttes som grunnlagsdata for fakturering fra sikre og pålitelige kilder, slik at alle tjenestemottakere blir registrert og at registreringen skjer med korrekte data.*
- *Å holde framføringen av over-/underskudd på selvkosttjenestene innenfor et perspektiv på 3-5 år».*

Kontrollutvalgets oppfølging av rapporten

Kontrollutvalget skal i henhold til kontrollutvalgsforskriften § 12 påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandling av rapporter fra forvaltningsrevisjon følges opp. På vegne av kontrollutvalget sendte revisjonen den 25.04.2017 brev til rådmannen hvor det blir bedt om en skriftlig orientering om hva som er gjort i forhold til kommunestyrets vedtak 29/16.

Sektorleder for økonomi Ingrid Majala har på vegne av rådmann i svarbrev datert 19. juli 2016 gitt en orientering om status i forhold til punktene i kommunestyrets vedtak og skriver følgende i svarbrevet:

«Det ble i rapporten avdekket et behov for å gjennomgå og utbedre grunnlagene på VAR-området.

Arbeidet er ikke gjennomført på grunn av kapasitetshensyn i administrasjonen ved sektor for teknisk drift og utbygging. Gjennom budsjettet for 2017 er det vedtatt en nyansettelse i administrasjonen, og gjennomgangen på VAR-området forventes å starte når kapasiteten forbedres.

Måsøy kommune har fra 2013 klart å behandle over- og underskudd i tråd med retningslinjene. For å sikre dette har kommunen fortsatt å bruke konsulenter fra EviDan Momentum i vurderingen av VAR-området. På grunn av kapasitet og kompetanse vil dette fortsette.»

Vurderinger

Revisjonen har ikke gitt noen vurderinger, konklusjoner eller anbefalinger i saken. Utfra de opplysninger som fremkommer i redegjørelsen datert 19. juli 2017 kan man konkludere med at kommunestyrets vedtak 29/16 er fulgt opp av administrasjonen på en tilfredsstillende måte. Rådmann ved sektorleder for økonomi i svarbrevet opplyser at det i kommunens budsjett for 2017 er vedtatt en nyansettelse i administrasjonen og at gjennomgangen på VAR-området forventes å starte når kapasiteten forbedres.

Sekretariatet vil derfor utfra de opplysninger som fremkommer i kommunens svarbrev anbefale at kontrollutvalget tar opplysningene til orientering og at kommunestyrets vedtak 12/15 er fulgt opp av kommuneadministrasjonen på en tilfredsstillende måte. Sekretariatet registrerer også at kommunen (jfr. svarbrev fra kommunen) forventer at gjennomgangen på VAR-området starter opp når kapasiteten forbedres.

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar kommunens skriftlige redegjørelse vedrørende oppfølging av kommunestyrets vedtak 29/16 i tilknytning til forvaltningsrevisjonsrapport «*Beregning av selvkost på VAR-området*» til orientering. Kontrollutvalget konkluderer ut fra dette at kommunestyrets vedtak 29/16 er fulgt av kommuneadministrasjonen på en tilfredsstillende måte.

Kontrollutvalget vedtar å synliggjøre oppfølgingen til kommunestyret gjennom utvalgets årsmelding for 2017.